4ԹՎ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 086 Կ. ՊՈԼԻՍ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9/22 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ (33) 12 ՐԻԱԼՊ 1322 — 8 ԷՊԵԼՈՒԼ 1326

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՀՐՈՒ ԿԱՊԴՆՈՒԹԻՒ ԱՍԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գրաֆ Ամ Ֆանտոնէ, 30

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ հա չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԳԻՏԵՐՔ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه جو وسپاسی غزیتهسی
صاحب امتیازی : ژوزیف غریب
۳۸ نمره ده باب عالی کاپوسی : استانبول

ԳԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Ցարեկան	Վեցամսեայ
Հրաչ հասցէով	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	100 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	13 ֆր.

ՍԱՀՄԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տող 5 ղրուշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար զեղչուած պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԳԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒՄՈՒՏՔԻ ՆՕԹԵՐ
ՄԱՐՍԷՅԼ ԵՒ ԻՐ ԿԵՆԴԱՆԻ ՊԱՐՏԷԶԸ

Մարսէյլ քաղաք մըն է շատ մաքուր, շատ կանոնաւոր, շատ վճռական, շատ գեղեցիկ, վերջապէս հիացեալի քաղաք մը, ուր գիւղերները մինչեւ 12 (Ը. Ե.) ցերեկէն շատ աւելի եռանդ ու եռուզեռ կայ. թրամուէյներ, օթոմոպիլներ, կառքեր, հեծելանիւներ անագին ալմուկով մը կը լեցնեն քաղաքը. իսկ պողոտաներու ու ծառուղիներու մէջ ունեցած թնդմամուռը անկարագրելի.

Սուտ մը կը պատի դանդաղաքայլ, խումբ մը դրժի մարդեր, արագ արագ կ'անցնի, ուրիշ խումբ մը, օրուան հեռաձիգները կը կարդայ, որոնք մեծատառ՝ փակցուած են չէնքերու երկրորդի յարկերուն ճակատները, տակաւին ուրիշ խումբ մը, փողոցին մէջ բարձրաձայն կը վիճաբանի ֆէմինիզմի վրայ, իսկ երիտասարդ կին, մանչ, աղջիկ թերթ ծախողներու ձայները ա՛լ ճանճրացուցիչ կը դառնան, որոնք անորոշ ու անհասկնալի ձայներ են մինակ։

Գիշեր չկայ Մարսիլիոյ մէջ. ամէն տեղ ցորեկի պէս լուսաւորուած է և խանութներու առջեւը մաքուր հագուած, գեղեցիկ խանութպան կիներ կանգնած, ամէն բանով կը հրապուրեն քեզ, և դուն մէկին աչքերէն, միւսին այտերէն, ուրիշի մը ձեռքերէն, շաբաթու լեզուանիութենէն հրապուրուած կ'ուզես առաւտուր մը ընել։

Ամբողջ քաղաքին մէջ թէեւ ցերեկներն ալ նոյն եռանդն ու աւիւնը կայ, բայց գիշերները միշտ աւելի եռանդուն են եկեղեցական լոյսի կամ օդային կազի կառուցուածքներուն տակ։

Ներս մա՛ր խանութէ մը. գեղեցիկը այնքան մաքուր, սալայատակը այնքան գեղեցիկ, որուն վրայ կոխելու կը տատամսիս. վերջապէս ամէն տեսակէտով գովուելի քաղաք մը, թէեւ Փարիզ, Լոնտոն և Ամերիկայի մեծ քաղաքները պատողներ շատ անկանոն շատ աղտոտ, շատ տգեղ կը գտնեն Մարսէյլը անոնց հետ բաղդատելով։

Խանութպանուհիները ամբողջ կիներուն ձեռքն է. մինակ դեղարանները մէջ դեղագործ կիներ չտեսայ. բայց անոնց գաները ի՞նչ ձեւեր ունին յանախորդներ քաշելու և որչափ աղէկ գիտեն իրենց ապրանքները կրկին և երեքկին գիներով ծախելու արուեստը։

Խանութին մէջ գտնուած առենդ չեմ զգար երբեք թէ՝ սա մը աւելի կամ տաս ու կ'զգամ թէ չորթուած, կեղեքուած ես բացարձակապէս, երբ ոգդ խանութին սեմէն դուրս նետես։

Մարսէյլ, գտնէ այս միջոցին, ամենէն աւելի գործի նուազութենէն տանջուող քաղաքներէն մէկն է. անանկ որ անձնական փոխառութիւնով խօսողներու խօսքին նայելով, Փարիզի պէս քաղաքի մը մէջ ապրիլը Մարսէյլի մէջ ապրելէն շատ աւելի դիւրին է։

Մարսէյլ ձանձրացուցիչ քաղաք մը չէ երբեք, եթէ օտար չենայ մարդ. ժամանցի անհսկ տեղեր ունի, որոնք թէ՝ ձանձրոյթը կը փարատեն, թէ՝ օգտակար կ'ըլլան և թէ՝, ամենէն մեծ առաւելութիւնը՝ ծրի են։

Կենդանական պարտէզը, որուն համար շատ իրաւամբ «Հասարակաց պարտէզ» կ'ըսեն, ամէն մարդ, ընկերը թէ՝ օտարը, հարուստը թէ՝ աղքատը, հաւասար իրաւունք ունի ուզած ատենը երթալու, նստարաններուն վրայ հանգչելու և ուզածին չափ դիտելու կենդանիները։

Պարտէզը մտնելէ առաջ հնութիւններու և գեղարուեստներու թանգարանին հիանալի չէնքին առջեւ կը գտնուիս, ուր արուեստական թայ բընական ջրէջի մը տեսարանը կայ։

Անագին արձաններու տարբեր տակէն դուրս կ'ելնէ ահագին առատութեամբ ջուր, որ կը վազէ վար չորս բնականէն շատ խոշոր եղերքներու արձաններու քովէն, և շատրուաններով եղերուած սատիճաններու վրայէն կը սահի վար լճակի մը մէջ։

Պարտէզին բուն դուռնէն ներս մտնելու համար հարիւրակ մը սատիճաններէ վեր կը բարձրանաս և երբ այս տեսակ չէնք մը կառուցանելու գաղափարն յղացող ու գործադրող գլուխներու արձաններուն առջեւէն կ'անցնիս ակնածանքով, ակնածանքին ամենէն խորին, յարգանքին ամենէն անկեղծին ենթակայ կ'ըլլաս, որովհետեւ երբ աչքերդ վեր վերցնես ինքնաբերաբար, ահա ձախ կողմդ, բարձր պատուանդանի մը վրայ կը գտնես Անմահն Լամարտինի վսեմ դիմանդրին։

Ուզես չուզես քայլերդ կը յառաջանան պարտէզէն ներս, որովհետեւ անդիմադրելի հեռաքարքարութիւն մը արդէն կանկանդեր է քեզ ու երբ քանի մը ոլոր մոլոր ուղիներէ կ'անցնիս, ահա երկաթեայ վանդակոմբեր կը տեսնես, որոնց մէջ ընտանի թէ՝ վայրենի, շնորհքանի թէ՝ երկտանի, ոտնաւոր թէ՝ թռչուն հաւաքուած են աշխարհի չորս կողմերէն։

Ամէն կենդանի իր ապրած կլիմայի յարմար կլիմայի՝ իր սիրած ծրին նման որդի մէջ կ'ապրի ու կը մնայ իր սիրած կերակուրներով։

Խեղճ, հեզահամբոյր կենդանիները միշտ հեզահամբոյր են, մինչդեռ վագրը ու առիւծը, ճերմակ արջն ու գայլը նոր նայուածքներու առջեւ կը կասային կարծես, վերջ կը զգան կարծես իրենց արժանապատուութեան վերայ ու կը սկսին արագ արագ քալել դառագեղին երկաթներուն քսուելով, մանչելով երբեմն ու վայրագ նայուածքներ ձգելով շիրեանք դիտողներուն վրայ։

Քանի մը հոգիներ չեն որ այս վայրկեանիս կը վայելեն կենդանական պարտէզը. ամէն ծառի շուքին տակ, ամէն վանդակոմբի առջեւ շատեր կան. մէկը թերթի մը կը կարդայ. ուրիշ մը կը մտածէ, տակաւին ուրիշ մըն ալ կը դիտէ, իսկ անդին մանկամարդ վարժուհի մը իր խնամքին յանձնուած քանի մը մանկիկներուն բնական պատմութեան դաս կուտայ ամենէն մանկավարժական մեթոտով, առանց գրքի մը թերթերը թղթատելու։

Ո՛վ վայրկեան մը դարձեալ մտածել կուտայ ինձ միլիոնայրը, որուն ազդեցութիւնը անհուն կերպով մեծ է կըրթութեան, դաստիարակութեան ու զարգացման գործին մէջ։

Մարսէյլ — ՄԱՆՆԻՕՆ

ԻԶՄԻՐԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

ԻԶՄԻՐ Սեպտ. 3/16

Այս պահուս նրկին օրուան նիւթ կը դառնայ տեղւոյս Ազգ. Հիւանդանոցը։ Շատեր կ'ըսեն թէ այս տարի Հիւանդանոցի սնուցիչին վրայ սովորականէն խոշոր պարագ մը կը ծանրանայ ու իրենց այս ըսածին իբր ապացոյց կը բռնեն 1903 շրջանի տեղեկագրին հրապարակ չելնելը։

Սակայն ուրախ ենք բնելու թէ մենք անձամբ քննելով հաստատութեան հաշիւները, տեսուցինք թէ անհիմն են տարածուութիւնները, որովհետեւ նոյն իսկ պզտիկ բաց մը չերեւալէ դատ, դիտեցինք որ 40—50, ոսկի մօտ աւելորդ դրամ մըն ալ կայ մնուցիչին մէջ. ինչ որ արդիւնք է Պատ. Հոգաբարձութեան այնքան իմաստնօրէն վարած մատակարարութեան, որ ամէն գովեստ վեր է։ Մըխիթարական երեւոյթ մըն է նաև անսնել թէ անօրինուած խիստ միջոցներու չնորհիւ, այս հաստատութեան շուրջը ու մանաւանդ մէջը բոյն դրած բարոյական ու նիւթական զեղծումները վերջ կը գտնեն հետզհետէ, որոնց համար այնքան կը գրուէր ժամանակին թերթերուն մէջ։ Գալով տեղեկագրի խնդրոյն թէ՝ ինչու 1903ի տարուանինը մինչեւ ցարդ հրապարակ չէ հանուած, առ ալ քննելով տեսանք թէ տեղեկագրին այսքան ուշ մնալուն միակ պատճառն եղած է հաստատութեան նախորդ տարուան հաշուոց տարբերութիւններուն ամբողջովին անկանոնութիւնը, որու տակէն չկրնար ելնել նորեկ քարտուղարը և թէ Հոգաբարձութիւնը։ Ահա այս պատճառու է որ Պատ. Հոգաբարձութիւնը պիտի տարուի 1903 և 1904ի տեղեկագիրները մէկտեղ հրատարակել։

ԱՄԵՆԱՅՈՒՄԷՏԻ ԹՈՐԹՕՆԸ — 169

ՍՈՓԻ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ
ՎՐԱՑ

ՎԷՊ
ՅԵՂԱԿՈՆ-ԸՆԹԱՆԵԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե

Երիտասարդ ապահովագրողը կատարեալ մտատանջութեամբ ճամբան շարունակելով հասնիս Սաղրզ Աղայի, ուր կողմնակի փողոց մը դառնալով մտաս երրորդ կարգի անդուք առանձ մը ներսդ։ Սուն ձեղնարկին վրայ սենեակ մը վարձած էր։ Շաբաթը հազիւ մէկ երկու անգամ առնի կ'ուներար հոն գիշերելու, իսկ ցորեկները հաղուագէպ էր որ սենեակին մէջ մնար, առուն քունէն արթննալուն պէս կ'իջնար փողոց ու անգամ մըն ալ ոչ օք կը անեներ զինք։ Որուն իսկ չկար սենեակին մէջ, առանձրուհին երկաթէ հին մահճակալ մը միայն գտեւեալ էր որ արդէն գրուած էր ամբողջ սենեակը, հազիւ շարժելու չափ տեղ ձգելով երիտասարդին։

Բոլ ներս մտնելուն պէս սենեակին դուռը ետեւէն կղպեց ու մահճակալին վրայ փռուելով սկսաւ յորդ արցունք թափել, պատճառը ինք ալ չէր գիտեր, ներքին զգացում մը աղբիւրի պէս արցունք կը բղխեցնէր զոռս դուրս ժայթքեցնելու բնական դրդումին չկրնալով դիմադրել, լացաւ կէս ժամի չափ։ Սենեակին ախուր երեւոյթը ալ աւելի մղում կուտար արցունքներուն և երիտասարդը երեւակայութեանը առջեւ պատկերացնելով փոքրիկ հասակէն ի վեր վարած զրկանքի կեանքը ու այն առիթ ինկած անդունդին փոսը՝ շարունակ կուլար։ Եթէ ճըմարտապէս միլիոնատէր հայր մը ունէր, ինք ինչո՞ւ այսպէս հինգ ոսկիին դէմ դողար ու հաճոյքի կեանքը ըմբոշխնելու պէտքէն տարուած, հացկատակի դերը վարէր հարուստ, ուներար հասակակիցներուն քով, երիտասարդական ծաղիկ հասակը ինչո՞ւ փճացնէր կէս ոսկի ամսականով վարձուած ասանկ գերեզման սենեակի մը մէջ երբ իր հոր ծառան Հրաչեայ տունեսպերթ կերպ ալ կարելի չէր ընել արդէն, սենեակ ըսուածը գերեզմանի ձեւով նեղ, մութ խորշ մը էր, որ հազիւ աղօտ լոյս մը կ'ընդունէր փոքրիկ պատուհանէ մը, իսկ օդ՝ բնաւ։ Պատուհանը կը նայէր երկու տունները իրարմէ բաժնող և մէկ մեթր լայնութեամբ խանաւ, բարբոսացած, մութ բացուածքի մը դիրքը, որ իր յաւիտենական մթնշաղ տխրաբար երեւոյթովն ու գարշ արտաքուստովը մելամաղձութիւն կ'առթէր դէպի դուրս նայողին։

Ցանամէջ ոչ ոք կը զգար Բոլի գոյութիւնը, երիտասարդը ամէն ամսագլխուն վարձքը կանխիկ կը վճարէր ու անկէ դուրս յարաբերութիւն չէր ըներ ո՛չ միւս վարձուորներուն, ո՛չ ալ յոյն ատնտիրուհիին ու անոր երկու փաստած աղջիկներուն հետ որոնք հոգի կուտային վրան։ Այն օրը սակայն երբ ցորեկ ատեն տունէն ներս մտաւ, ընդհանուր ուշադրութիւն գրաւեց այս անակնկալը և օրիորդներէն մին ժըպտադէմ բարեւելով, սկսաւ քծնիլ ու բացատրութիւն պահանջել։ Բոլ սակայն այնչափ անձնատուր եղած էր զինքը գրաւող հարցով որ անքաղաքաւիր չկրնալու համար միայն աղջկան հետ մէկ երկու խօսք փոխանակելէ ետք սենեակը մտաւ, կարապիտ ծոյլն

*** Կը լսենք թէ Կարապետ էֆ. Ազնաւուրեանի Հիւանդանոցի տեսչ կառուցանել ուսած տուներուն 23ը լրացած է ու այս շաբթու սկսած է երեսուներորդին չինուիլը։ Երբ ամբողջ չէնքերու կառուցումը աւարտի, բացման հանդէս մը տեղի պիտի ունենայ շքեղ ցերպով ու այս առթիւ հիւանդանոցի մասրան մէջ հանդիսաւոր պատարագ պիտի մատուցուի։

—Նախորդ շաբթու Օգոս. 28 Բարթարշի Աղքատասիրաց ընկերութիւնը ի նպաստ տեղւոյն Մանկապարտէզին՝ սիկիմաթոկրաֆի ներկայացում մը տուաւ, Մեսրոպեան վարժարանի բակին մէջ, որ իր տեսակին մէջ մէկ հատ էր տեսնելու հետաքրքրութեան և զուարճալի կողմերով։ Ահա պատմութիւնը։ Գիշերը հանդէսի բացումէն ժամեր առաջ խուռն բազմութիւն մը խռնուած էր հանդիսավայրը, որոնք փութացած էին տեսնելու սիկիմաթոկրաֆի այն տեսարանը, որ պիտի ներկայացնէր 130 (՛) է աւելի հետաքրքրաշարժ պատկերներ ու այս մասին արդէն օրեր առաջ խոշոր տառերով ծանուցումներ փակցուած էր քաղաքին չորս դին։

Ներկայացման ժամը եկաւ ու ըսկսաւ ներկայացումը։ Հազիւ թէ 10—11 պատկեր ի ցոյց տրուած էին, յանկարծ ազնիւ խնամակալներէն ներկաներուն ազդարարեցին որ, սիկիմաթոկրաֆին կապը հատելուն առթիւ ցաւ (՛) ի սիրտ ստիպուած էին յայտարարել թէ հանդէսը վերջացած է. ալ դուք կինաք երեւակայել հանդիսականներուն ապշութիւնը, որանք դեռ չէին հաւատար ու կը սպասէին, այդ 130 գեղահրաշ... պատկերներու ներկայացումին...։

Միայն չկրցանք հասկնալ թէ Աշխատասիրաց Ընկերութիւնը ժողովուրդին քիթին այսպէս խնդալէ ետք արդեօք կրցա՞ւ օգտուիլ գոյացած հասոյթէն։

×

Քաղաքիս Ազգ. Վարչութիւնը իր քանի մը նիստերուն մէջ խորհրդակցելով քաղաքիս Ազգ. Երկսեռ վարժարանց պիւտճէին վրայ, — որ 1140 ոսկի էր, — 250 ոսկի եւս բարդեց, նոր վերահաստատուած Մանկապարտէզին համար։ Նոյնպէս իր ֆաղբրդական նիստերուն մէջ կարգադրեց, կէս դարեան ուսուցիչ, Ստեփան էֆ. Զաքրեանի հանդուսաեան ամսաթոշակի խնդիրը, որ նախորդ վարչութեան օրով այնքան ձգձգուած էր, մինչեւ որ գործը ապահովարարութեան հասաւ, ուսուցիչներու ապահովարութեան ամիսին մէջ...։

×

Կը լսենք թէ Ազգ. Վարչութիւնը իր անցեալ շաբթուան նիստին մէջ վերակազմած է վերջապէս Քօրտէլիոյի թաղականութիւնը, հետեւեալները նշանակելով իբր անդամ Թաղ. Խորհրդոյ. Տեսուչ՝ Մարկոս Մամուրեան, Աւետիս Աւետիքեան, Նշան Սուլթանեան, Սարգիս Սահաթճեան, Գառնիկ Հալէպլեան և Յարութիւն Ադաեան. վերջապէս ամէնքն ալ Բարեղեան և Ընկ., որոնք յուսալի է թէ մօտ օրէն կը կարգադրեն իրենց դպրոցական յաւիտենական խնդիրը։

Ս. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Այս կիրակի ցորեկ՝ Դաար-գիւղ Բուլտիլիի թատրոնին մէջ Մնակի խումբը ներկայացուց ՏՆԱՒԵՐ ՍԷՐԸ։ Ահա 7 արար բարոյալից թատերգութիւն մը որ միանգամայն յուզումնալից տեսարաններ կ'ընծայէ։ Բայց ճշմարիտը խօսելու համար, թատրոնին ներքին անկարգապահութիւնը չատ ձանձրանալի կերպարանք մը ունէր։ Առաջին անգամն է որ կ'երթայի հոդ և եթէ բոլոր ներկայացումներն այդ աղմկալից միջավայրին մէջ տեղի կ'ունենան միշտ, կը խոստովանիմ թէ չարժէր ունկնդրել այդ թատրոնին մէջ Մնակի խումբը, որովհետեւ բան մը չես հասկնար։ Ու այս պարագան սիրտի ցաւով կ'արձանագրեմ ես որ թատերական արուեստը կատարելապէս անկեղծօրէն — առանց որ և է չափազանցութեան — քաջալերողներէն եմ։ Երեւակայեցէք, կ'աղաչեմ, 2—3 տարեկան մանուկներ որոնք վերէն՝ օթեակներուն մէջ «ընդա՛, ընդա՛» կը պոռան։ Վարը 7—8 տարեկան տղաքներ կը զբօսնուն. (Մանկապարէզ՞ն ենք մինչ)։ հանդիսատեսներէն շատեր կը խօսակցին, (իբր թէ սրճարանի մէջ են), և երբ վարագոյրը կը գոցուի, ահա իսկոյն գոռում մը է որ կը սկսի սպէս, «բէնիր էքմէք», «պուլ կիպի կաղզ», «գայմգիլը որը տօնտուրմա» և լն., այնպէս որ ինքզինքդ բանայիրի մը մէջ կը կարծես։ Հազիւ կը լսէի դերասաններուն ձայնը այդ աղմուկին մէջէն. ինձ համար աւելի տանջանք մը եղաւ նարկա քան թէ թատերական հաճոյք մը։ Մեղք տիկին Սաթենիկի թատերաբեմին վրայ սպառած չունէին և թափած արցունքներուն. հազար մեղք «պապա Մնակ»ի ցոյց տուած դերասանական արուեստին։ Ինչպէս նաև Հոլասի ալ, որուն խաղը զարմացուց ինծի՝ որովհետեւ այդ ասոնման յայտնի ներկայացում մը չէի սպասեր իրմէ չիտակը խօսելու համար։ Դանք հիմա թատերապաղին։

Ատոր հեղինակը կը ջանայ ուսումնասիրել սիրոյ հոգեբանութեան երկու կարեւոր էջերն, այսինքն՝ կնոջական և ծնողական սէրը, որոնց պայքար մղել կուտայ իրարու դէմ և ասոր վախճանը կը յանգի՝ բնականաբար կրկնակի մահաբեր տեսարաններու։ Մէկ կողմանէ կը տեսնենք ամուսնացեալ հարուստ մարդ մը որ իր սատցուածքը կը փրցնել թեթեւաբարոյ կնոջ մը սիրուն տուընէ ի վեր բան չէր դրած բերանը և ոչ ալ առաուն տխրժակ կղզար պատառ մը բան ուտելու, և սակայն բոլորովին այժէ չինելու համար կամայ ակամայ հաղուեցաւ, կախնավանաի մը խանութ գնաց, ուր պատուական նախանաշ մը ըրաւ ու որոշեց գործի ժամուն ապասել, որպէս զի վերջին քաղդատութիւն մը ևս ընէ Հրաչեայի սենեակը կախուած Պ. Սաղաթիէլի ու գրպանին մէջ ունեցած հօրը լուսանկարին հետ ու անկէ ետք վճռէ հետեւելիք ուղղութիւնը։

Բոլի համար ամէնէն անտանելին՝ երթալ Հրաչեայի առջեւ քծնիլն էր, եթէ իրօք Սաղաթիէլը հայրը ըլլար, օրչափ պզտիկութիւն պիտի ըլլար իրեն համար անանկ երկրորդական պատճառի մը առջեւ այդչափ խոնարհ դիրքով ներկայացուիլը։ հիմա կը զղջար երէկ՝ Հրաչեայէ ստացած հինգ ոսկին վրայ, աւելի աղէկ էր որ անօթի մնար, քան հօրը ծառայէն ընդունէր հինգ ոսկիի պարգեւը, անոր անձնական մէկ գործին վրայ լուսաբանութիւն ձեռք բերելու՝ իբր վարձ։ Ահա ինչո՞ւ ըրած էր այս ատորնութիւնը, ինչո՞ւ պզտիկցած էր Հրաչեայի առջեւ, ինչո՞ւ անոր յայտնած էր իր արդահատելի կացութիւնն ու նիւթական անձուկ վիճակը։

Սառնց ամէնուն վրայ թէեւ կը զղջար մէկ կողմէն, սակայն միւս կողմէն ալ երախտապարտ կղզար զինքը Հրաչեայի հետ ծանօթացնող միջադէպին, քանի որ առանց անոր՝ պատեհութիւն պիտի չունենար ո՛չ Սաղաթիէլի լուսանկարը տեսնելու, ոչ ալ կորսուած հօրը հետքը գտնելու։

Ուստի մինչեւ ժամը երեք հոն հոս ժամանակ անցընելէ ետք կրկին գնաց Հրաչեայի գրասենեակը ու անտանելի բեռի մը տակ ճնշուածի պէս, պատմեց արդէն ինչ որ լսած էր Էլէնիէն Լիւքսէնպուրկի ծերուկին անյայտացումին նկատմամբ, միշտ զգուշաւոր ընթացք մը բռնելով ու բնաւ խոստովանութիւն մը չընելով թէ, Հրաչեան է որ կ'մբաստանուի իր հեղինակը այս ոճիրին։ Եւ սակայն Բոլի ուշադրութիւնը այն ասոնման նուիրուած էր Պ. Սաղաթիէլի լուսանկարին որ ամբողջ խօսակցութեան պահուն աչքը բնաւ անկէ չէր կրնար բաժնել ու շարունակ անոր կը նայէր, միշտ կրկնելով խօսքին թելը ու մատնելով զինքը տպաւորող ներքին զգացումները։

(Շարունակելի)